

ISSN 1829-0469

ԵՐԱԺԻՇՏ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆՍԵՐՎԱՏՈՐԻԱՅԻ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

Լույս է տեսնում 2005 թ. դեկտեմբերից

02 (146) փետրվար 2018

գինը՝ 100 դրամ

ՄԵՐ ԱՁ ԳԻ,
ՄԵՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ
ՀՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ
ՄԵԿԸ...
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԱՁ ԳԱՅԻՆ
ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ
ԵՐ ԳՉԱԽՈՒՄԸ - 80

Ս. Տաթևի վանահամալիրում Հայաստանի ազգային ակադեմիական երգչախումբ, գեղարվեստական ղեկավար և դիրիժոր Հովհաննես Չեքիջյան, 16.10.2017 թ.

Ս. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցի, 21.04.2017 թ.
Հայաստանի ազգային ակադեմիական երգչախումբ, գեղարվեստական ղեկավար և դիրիժոր Հովհաննես Չեքիջյանը Ն.Ա.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի, Տ. Նաթան արքեպս. Յովհաննիսեանի, Տ. Տաթև արքեպս. Սարգսեանի հետ

2

“ՄԱՈՆ”

Մերի Մովսիսյան և Լիպարիտ Ավետիսյան

С весенним солнцем в нашем Оперном театре расцвел Цветок, под названием “Манон” – свежий и яркий, семена которого привезли из Москвы и вырастили здесь “флористы” приглашенные руководством нашего театра!

Речь идет о спектакле оперы “Манон” Ж. Массне в постановке – новом прочтении Андрея Жагарса в Московском музыкальном театре им. Станиславского и Немировича-Данченко, который был оценен художественным руководителем нашего Национального Академического театра оперы и балета им. Спендиаряна Константином Орбеляном, приглашен–перенесен с Московской сцены на Ереванскую и представлен в так называемой “сдаче” или “генеральной репетиции” – удавшейся и полной положительных эмоций в составе труппы нашего театра.

Об идее, проведенной работе и оценке результата любезно делятся режиссер спектакля Андрея Жагарс и помощник режиссера Ирина Лычагина...

6

ВОЗРОЖДЕНИЕ К ЮБИЛЕЮ

“Полиевкт” — эпоха раннего христианства, место действия — древняя Армения, поработившая Римом... Существует версия, что к “армянской” теме крупнейший французский драматург Пьер Корнель обратился с подачи Ришелье. Сюжет о Полиевкте, армянском вельможе, принявшем христианство и погибшем за свою веру, драматург заимствовал из “Жизнеописания святых”, составленного византийским историком Симеоном Метафрастом. Как гласит легенда, Полиевкт стал первым мучеником в армянском городе Мелитине.

4

ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԵՄԻ «ԱՐԱՐԱՏ» ԵՐ ԳՉԱԽՈՒՄԸ

«Արարատ» երգչախումբ, գեղարվեստական ղեկավար Գրիգոր Հարությունյան

4

Փառատոնի գեղարվեստական ղեկավար՝ Ռոզե Այգեն (Ռուզաննա) Ազեննեզեր-Կարապետյան, ընթացքում ցուցադրվել են նրա կրկաժմները, լուսանկարները, Բեռլին, Քեսեղիաուս դահլիճում

8

ՄԵՐ ԱԶ ԳԻ, ՄԵՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՀՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ ՄԵԿԸ... ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶ ԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ ԵՐ ԳԶԱԽՈՒՄԲ - 80

1 Մեր ազգի, մեր մշակույթի հպարտություններից մեկը, մեր հզոր երաժշտական արվեստի ավանդույթների շարունակողն ու ջահակիրը, մեզ աշխարհին ներկայացնող և աշխարհին մեզ հարգել տվող արվեստակիցների զորեղ բանակը ... Այս արտահայտությունները բնորոշում են մի ստեղծագործական կառույց, որն ահա ութ տասնամյակ մեծ արդյունավորությամբ հերկում է հայ և համաշխարհային երգեցողական արվեստի անդաստանը՝ ապահովելով հաստատուն ու զորավոր ներկայություն մեր գեղարվեստական կյանքում, դառնալով նրա անբաժան և պարտադիր մասն ու մեր հոգևոր հացի շտեմարաններից մեկը, և, վստահաբար, շարունակելու է իր փառապանծ երթը հետագայում ևս. ստեղծագործական մեծ ընտանիքի վերածված այդ կառույցը Հայաստանի ազգային ակադեմիական երգչախումբն է:

Ստեղծվել է դժնդակ 1937-ին, երբ անծայրածիր բանտի վերածված խորհրդային կայսրությունում բռնությունները հասել էին ծայրակետին, և համատարած թագավորում էին քծնանքը, մատնությունը, սարսափն ու մահը:

1961 թ. սեպտեմբերին երգչախմբի գեղարվեստական ղեկավար ու զխավոր դիրիժոր է նշանակվում Թուրքիայում դիրիժորական փայլուն ապագայի հեռանկարը թողած և Պոլսից Մայր հայրենիք եկած 33-ամյա Հովհաննես Չեքիջյանը: Երիտասարդ արվեստագետի խմբավարությամբ տեղի ունեցած առաջին իսկ համերգները՝ Երևանում և Մոսկվայում, արժանանում են ունկնդրի բարձր գնահատանքին: Ականավոր դիրիժոր, երաժիշտ և կոմպոզիտոր, պրոֆեսոր Հովհաննես Չեքիջյանի ղեկավարության ներքո երգչախումբը հասնում է կատարողական բարձր մակարդակի, կանգնում ԽՍՀՄ լավագույն ակադեմիական երգչախմբերի կողքին՝ որոշ առումներով գերազանցելով նրանց, նվաճում բազում տիտղոսներ ու մրցանակներ, ձեռք բերում համաշխարհային համբավ՝ Կոմիտասի, հայ և համաշխարհային երաժշտարվեստի այլ դասականների բազմաթիվ հռչակավոր գործերի կատարումներով:

Երգչախմբի երկացանկը հարուստ է ու բազմազան՝ ի թիվս ռեքվիեմների, օրատորիաների, կանտատաների, պատարագների՝ նաև հայ և համաշխարհային դասական երաժշտարվեստի այնպիսի իսկանների մեծ և փոքր կտավի գործեր, ինչպիսիք են Կոմիտասը, Մ. Եկմալյանը, Ա. Բաբաջանյանը, Յ. Բախը, Ֆ. Հենդելը, Ա. Մոցարտը, Վերդին, Վ. Բեթովենը, Պ. Չայկովսկին, Բորոդինը, Ռոսսինին, Ռ. Վազմերը, Ֆ. Հուբերտը, Բելլինին, Բ. Բեռլիոզը, Շ. Գունոն, Գ. Ֆորեն, Բ. Սմետանան, Մենդելսոնը, Գերշվինը և շատ ուրիշներ: Երգեցիկ խմբի ելույթների ազդագրերը, որոնց արագափոխության ու բազմազանության մասին խոսում էին տակավին անցյալ դարի 70-ականներին, ներառում են գրեթե ողջ համաշխարհային հոգևոր արվեստը: Հայաստանի ազգային ակադեմիական երգչախումբը կատարում է մոտ 800 ստեղծագործություն՝ բնագրերով (ընդհանուր առմամբ ավելի քան 27 լեզուներով): Ստեղծագործությունները միայն բնագրերով կատարելու ավանդույթը մասնատրոն հաստատել է հայրենիքում տված հենց առաջին համերգի ընթացքում. խորհրդային Միությունում առաջին անգամ ներկայացվեց Բեդրժիխ Սմետանայի «Կանտատը»՝ չեխերեն: Կան հատուկ երգչախմբի համար գրված գործեր:

Մասնատրոն Չեքիջյանի ղեկավարությամբ երգչախումբը համերգներով հանդես է եկել, ավելի ճիշտ՝ նվաճել է շուրջ երեք տասնյակ երկրների բեմեր՝ տալով 866 համերգ: Երգչախումբը պատիվ է ունեցել հանդես գալու այնպիսի աշխարհառջակ դահլիճներում, ինչպիսիք են «Palais des Congrès», «La Sale Pleyel», Փարիզի «Théâtre des Champs-Élysées», ինչպես նաև Լոնդոնի «Queen Elizabeth Hall» և «Westminster Methodist Center Hall», Պրահայի «Salle Smetana», Նյու Յորքի «Avery Fisher Hall», «Boston Symphony Hall», Դետրոյտի «Orchestra Hall», Լոս Անջելեսի «Scottish Rite Auditorium», «Moscow Conservatorium Hall» և այլն: 97 անգամ ելույթ է ունեցել Սանկտ-Պետերբուրգում՝ հիմնականում Շոստակովիչի անվան ֆիլհարմոնիայի մեծ համերգասրահում. հիշյալ ելույթներից 77-ը տեղի են ունեցել հայտնի Մոնթրեալի սիմֆոնիկ նվագախմբի մասնակցությամբ: Վերջին հյուրախաղերը կայացել են 2016-ի վերջին՝ Բեյրութում: Երգչախումբը տեղի հայկական եկեղեցում կատարել է պատարագ, Սենտ ժոզեֆ եկեղեցում և Կազիմո դը Լուբան դահլիճում տվել համերգներ:

Մեր ազգային կապելլան բարձր կատարողական արվեստով աշխարհին է ներկայացնում հայկական խմբերգային երգերը՝ մեկ անգամ ևս լավագույն ծանաչելի դարձնելով մեր ազգին բնորոշ հնչյունն ու ձայնը:

Մասնատրոն և իր երգչախումբը կոմիտասյան ժառանգության և, առհասարակ, հայկական խմբերգային արվեստի մեծ քարոզիչներն ու պաշտպաններն են: Ասում են՝ երբ կապելլան առաջին անգամ հրավիրվեց Փարիզ՝ «Յունանիտե» թերթի 50-ամյակին նվիրված համդիսություններին մասնակցելու նպատակով, Ֆրասիայում տրվելիք համերգների առթիվ սկսվեցին բանակցությունները, որոնք ընթացան շուրջ մեկ տարի. Փարիզն առաջարկում էր կատարել Բեռլիոզի «Ռեքվիեմը», Բեթովենի Իններորդ սիմֆոնիան և Ռոսսինիի «Stabat Mater»-ը, մասնատրոն Չեքիջյանն էլ պնդում էր, որ առանց Կոմիտասի Փարիզ չի գա: Երկխոսություն-

ըն սրվեց, երբ մասնատրոն ընդհանրապես հրաժարվեց համերգներից: Իմպրեսարիոն ստիպված տեղի տվեց, ձեռք բերվեց համաձայնություն, ըստ որի՝ կլինի նաև խմբերգային համերգ: 1974 թ. սեպտեմբերի 7-ին Փարիզում Կոնգրեսների պալատի սրահում Բուդապեշտի սիմֆոնիկ նվագախմբի երաժշտակցությամբ տեղի ունեցավ համերգը. Բեթովեն Իններորդ սիմֆոնիա, վարում էր Հովհաննես Չեքիջյանը. ներկա էր 3700 մարդ: Համերգն ավարտվեց հայազգի մասնատրոնի շնորհալից հաջողությամբ ու հաղթանակով: Համաշխարհային արվեստի նշանոցը սահմանող կենտրոններից մեկի՝ Փարիզի կախարդված ունկնդիրը պահանջում է շարունակել համերգը: Մասնատրոնի ցուցումով նվագախումբը նստում է, հնչում է Կոմիտաս՝ «Գութաներգ». երաժշտասեր Փարիզը վերստին ունկնդրում է արքայական հայ երգը: Հանդիսականները հոտնկայա ծափահարում են: Հաջորդ օրը բովանդակ արվեստասեր Ֆրանսիան մամուլում կարդում է՝ «Հայաստանի երգչախումբը արդի դարաշրջանի ամենանշանակալից երևույթներից է» («Tierse soir»): Անտարակույս, մենք գործ ունենք դարաշրջանի երաժշտական մեծագույն ֆենոմենի հետ» («Le soir»):

Երգչախմբի համերգներին մասնատրոն Չեքիջյանի ղեկավարությամբ մասնակցել են երաժշտարվեստի զազաթները նվաճած անուններ՝ Իրինա Արխիպովա, Ելենա Օբրազցովա, Եվգենի Նեստերենկո, Վլադիմիր Ատլանտով, Մարիա Բիելզո, Պաստա Բուրչուլաժե, Նիկոլայ Պետրով, Լյուբով Կազարնովսկայա և շատ ուրիշներ:

Դիրիժոր Հովհաննես Չեքիջյանը եղել է Ֆորեի «Ռեքվիեմ»-ի առաջին կատարողը խորհրդային Միությունում՝ Մոսկվայի ֆիլհարմոնիայի ակադեմիական սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ (Մոսկվայի կոնսերվատորիայի մեծ համերգասրահ):

Նշենք, որ ամծանոթ բազմաթիվ երկեր՝ եվրոպական ու ռուսական դասական, ինչպես և ժամանակակից խմբերգային ու վոկալ-սիմֆոնիկ ստեղծագործություններ, հայ ունկնդիրն ընթրշխնել է կապելլայի կատարմամբ:

Երգչախմբի կատարումներին և վերջինիս գեղարվեստական ղեկավարի նվաճումներին ու վարպետությանը, բացի հայաստանյան և սփյուռքյան մամուլից, անդրադարձել և նրանց մասին գնահատանքի հիացական խոսքեր են ասել համաշխարհային ճանաչում ունեցող այնպիսի պարբերականներ, ինչպիսիք են «Figaro»-ն, «New York Times»-ը, «The Boston Globe»-ը, «Le Monde»-ը, «Independent»-ը, «Paris Mach»-ը, «Meridional»-ը, «Los Angeles Times»-ը, «Macedonia»-ն, «Le Soir»-ը, «La revue du Liban»-ը, «Le provençal»-ը և այլն: Թուրքական թերթերը, անգամ, բարձր են գնահատել հայ արտիստների արվեստը: 1969-ին բարձր պրոֆեսիոնալիզմի և նվաճումների համար երգչախմբին շնորհվել է Ակադեմիական կարգավիճակը, խումբը կրում է նաև Վաստակավոր կոլեկտիվ տիտղոսը: Երգեցիկ խմբի ակնառու հաղթանակներից է ԽՍՀՄ երգչախմբերի մրցույթում նվաճած առաջին մրցանակը: Երգչախմբի վերջին նվաճումներից է Շվեյցարիայի «Montreux» միջազգային փառատոնի մրցանակը 1999-ին:

Հովհաննես Չեքիջյանի ղեկավարությամբ «Մելոդիա» ընկերությունը թողարկել է բազմաթիվ ձայնասկավառակներ՝ Հայաստանի ազգային ակադեմիական երգչախմբի և ԽՍՀՄ առաջնակարգ սիմֆոնիկ նվագախմբերի կատարմամբ: Ձայնագրություններից մեկը 1978 թ. Փարիզում արժանացել է «Grand Prix» մրցանակի: Ձայնասկավառակները խորագրվել են «LITURGIE ARMENIENNE» (թողարկվել է Կանադայում) և «LITURGY of KOMITAS» (թողարկվել է Մոսկվայում):

Նշենք, որ Հայաստանից գատ՝ երգչախմբի համերգները ձայնասփռվել ու պատկերասփռվել են նաև արտերկրում:

Մայր երգչախմբի փառապանծ ընթացքը մեծապես պայմանավորված է մասնատրոնի մարդկային ու մասնագիտական բարձր որակներով: Երգչախմբի տնօրեն Դավիթ Թերգյանը, ով չվկվել է շատ մեծ երաժիշտների հետ, ասում է, որ մասնատրոն կարողացում է երգչախմբի անդամների միջից հանել այն ամենը, ինչը նրանք կարող են տալ և ինչը պահանջում է ինքը: Նրա զխավորությամբ 2 ժամ տևած փոր-

Արամ Խաչատրյան համերգասրահ, 23.12.2017 թ.

Հայաստանի պետական ակադեմիական կապելլա գեղարվեստական ղեկավար և դիրիժոր Դ. Չեքիջյան, Թբիլիսիի օպերային թատրոն, 19.11.1992 թ.

Հայաստանի պետական ակադեմիական կապելլա գեղարվեստական ղեկավար և դիրիժոր, Դ. Չեքիջյան, Զվարթնոց, 1970-ական թթ.

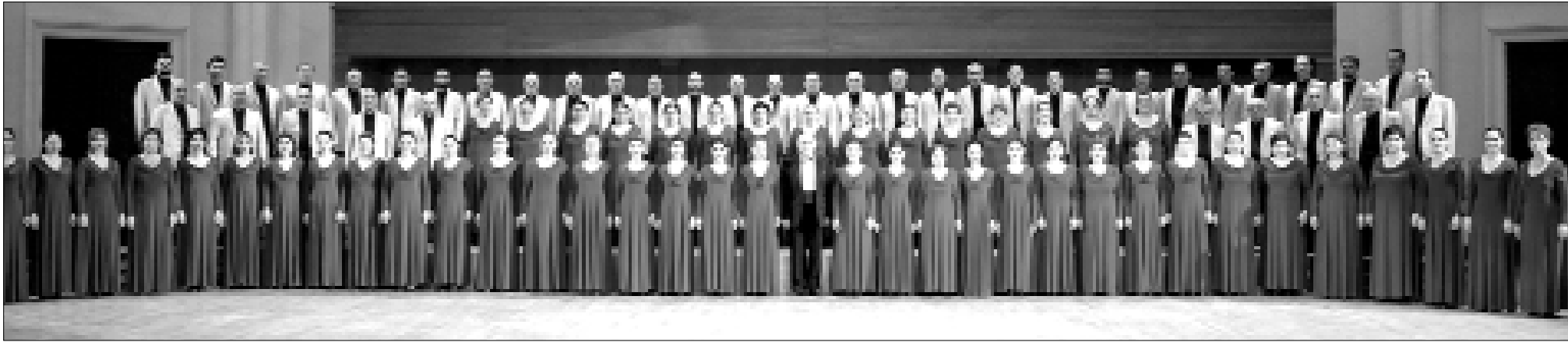
ծից հետո երգիչ-երգչուհիները ծանձրույթի ու հոգնածության նշույլ անգամ չեն զգում:

Մասնատրոն միշտ անխնայ ծառայել է արվեստին: Նա չնահանջեց նույնիսկ անցյալ դարի մոայլ 90-ականներին, երբ ծանր ժամանակներ էին արվեստի ու նրա մշակների համար, որոնցից շատերը ստիպված լքեցին երկիրը, այլ շարունակեց տոկուն պայքարը հանուն նորին մեծություն արվեստի. վառ ապացույցն ու արդյունքը՝ նրա և իր երգչախմբի վերջին տասնամյակի փայլուն հյուրախաղերը Ֆրանսիայում, Թուրքիայում, Հունաստանում և այլուր:

Դժբախտաբար այսօր մեր արվեստը չորս կողմից ենթարկվում է հարձակման, գրեթե ամեն քայլափոխի մեր լսելիքն է սղոցում ինչ-որ անճաշակ, գռեհիկ, մոդկալի, ոչ հայեցի հնչյունազանգված: Երգչախումբը իր արարումով պահում-պահպանում, պաշտպանում է իսկական, բարձր արվեստը՝ յուրովի պայքարելով չարվեստի դրսևորումների դեմ:

Հովհաննես Չեքիջյանը Հայաստանյաց առաքելական սուրբ եկեղեցու հավատավոր հետևորդն է: Նրա խմբավարությամբ կապելլան արվեստակիր հանրությանը, ժողովրդական երգերի հետ մեկտեղ, մատուցում է նաև հոգևոր երգեր:

ՄԵՐ ԱԶ ԳԻ, ՄԵՐ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՀՊԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ ՄԵԿԸ... ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶ ԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱԿԱՆ ԵՐ ԳՉԱԽՈՒՄԲ - 80

Հայաստանի ազգային ակադեմիական երգչախումբ, գեղարվեստական ղեկավար և դիրիժոր Հովհաննես Չեքիջյան, Ա. Խաչատրյանի անվ. համերգասրահ

2 Մաեստրոյի հզոր գեղարվեստական ներուժն էր գուցե պատճառը, որ խորհրդային գաղափարախոսությանն անհարիր հայ հոգևոր, նաև աշխարհիկ երգերի կատարումները այն տարիներին չմերժվեցին, մեր երգեցողական արվեստի այդ նշխարները հնչեցին նորովի՝ չեքիջյանական մեկնաբանությամբ։

Հայաստանում քրիստոնեության՝ որպես պետական կրոնի ընդունման 1700-ամյակին նվիրված միջոցառումների շրջանակում 2001-ի փետրվարի 3-ին «Notre Dame de Paris» տաճարի կամարների ներքո Հայաստանի ազգային ակադեմիական երգչախմբը հանդես է եկել միջազգային ծրագրով՝ շուրջ 9000 ունևորի ներկայությամբ. հայ խմբերգային երաժշտության նմուշների կողքին հնչել են Բախի, Յենդելի, Ռոսսինիի, Ֆորեի Բեռլիոզի և այլոց ստեղծագործությունները։

Մաեստրո Չեքիջյանը հոգու թրթիռով է ընդունել հայոց հայրապետի շնորհած «Սուրբ Սահակ - Սուրբ Մեսրոպ» շքանշանը, պարգևատրվել է նաև Արամ վեհափառի կողմից։ 2017 թ. դեկտեմբերին ՀՀ Նախագահի կողմից մաեստրոյին շնորհվել է «Հայաստանի ազգային հերոս» բարձրագույն կոչում (իհարկե, արժանացել է նաև բազում այլ շքանշանների ու պարգևների)։

Հովհաննես Չեքիջյան և Հայաստանի ազգային ակադեմիական երգչախումբ անվանումները ի սկզբանե հոմանիշվել են, և միանգամայն բնական է, որ առաջարկ է արվել մեծավաստակ համույթին շնորհել «Հովհաննես Չեքիջյանի անվան Հայաստանի պետական ակադեմիական ազգային երգչախումբ» անվանումը, մենք ևս միանում ենք այդ առաջարկին։

Երգչախմբի գործընկերներն են ՀՀ մշակույթի և Սփյուռքի նախարարությունները, Վիվասել Էմ Տե Էս-ը (VivaCell-MTS) և Հայաստանի ազգային ֆիլիարմոնիկ նավագախումբը։

Մաեստրոն, բնականաբար, ցանկանում է, որ հետայսու ևս լինեն հյուրախաղեր։ Դավիթ Թերզյանի խոսքով՝ Վրաստանի, Ռուսաստանի, Իսրայելի, Կիպրոսի, Հունաստանի, Կատարի համապատասխան կառույցների հետ ընթանում են բանակցություններ այս տարի նշված երկրներում հյուրախաղերով հանդես գալու համար։

Անցյալ տարվա հոկտեմբերի 16-ին Տաթևի վանական համալիրի բակում «Հայաստանի զարգացման նախաձեռնություններն (IDeA) հիմնադրամի նախաձեռնությամբ «Տաթևի վերածնունդ» ծրագրի շրջանակում տեղի ունեցավ Հայաստանի ազգային ակադեմիական երգչախմբի համերգը։ Մաեստրո Չեքիջյանի ղեկավարությամբ երգչախումբը կատարեց Կոմիտասի, Եկմայրյանի, Մոցարտի, Վերդիի և Չայկովսկու ստեղծագործություններից։

2017 թ. դեկտեմբերի 5-ին Ալեքսանդր Սպենդիարյանի անվան օպերայի և բալետի ազգային ակադեմիական թատրոնում Հայաստանի ազգային ֆիլիարմոնիկ նվագախմբի հետ տեղի ունեցավ համերգ՝ նվիրված երգչախմբի 80-ամյակին. համերգին ներկա էր Սերժ Սարգսյանը, համերգը վարում էր Երվանդ Ղազանչյանը, ով նաև ասումնեքն։

Ի դեպ, հայրենիքում հաստատվելու օրվանից մաեստրոն ոչ միայն գլխավորում է Հայաստանի պետական ակադեմիական երգչախումբը, այլև, դրան զուգահեռ, ստանձնում Երևանի պետական համալսարանի քառաձայն երգչախմբի ղեկավարումը (1963–1970-ական թթ.)։ Ներդնելով մեծ ջանք ու ավյուն նա իր վիթխարի տաղանդի, հեղինակության, իրեն հատուկ պատասխանատվության բարձր զգացման ու խստապահանջության շնորհիվ հասնում է կատարողական գերազանց արդյունքի։ Երգչախմբի սկզբնավորման հենց առաջին շրջանում, լսելով նրա կատարած դժվարին ստեղծագործությունները, ոմանք չէին հավատում, որ դա սիրողական համույթ է. խումբը իր ներդաշնակ երգեցողությամբ ու գեղարվեստական հասունությամբ չէր զիջում պրոֆեսիոնալ երգչախմբերին. խորհրդային տարիներին ուսանողների բարձրարվեստ կատարմամբ սկսեցին հնչել հայ հոգևոր ու ազգային երգեր։

Հայաստանի ազգային ակադեմիական երգչախումբը մշակույթի զինվորների մի բանակ է, որն իր սպարապետի առաջնորդությամբ միշտ փառահեղ հաղթանակներով է ավարտում իր բոլոր ճակատամարտերը՝ հերթական անգամ

ապացուցելով աշխարհին իր հայրենիքի՝ Հայաստանի՝ մշակութային գերտերություն լինելը։

Մեր մայր երգչախմբի մասին հիացական խոսքեր են ասել շատ հայ և օտարազգի մեծեր, մեջբերենք դրանցից մի քանիսը.

Սիրելի Հովհաննես.

Հենց նոր հեռուստատեսությամբ նայում էի քո և քո երգչախմբի մասին հաղորդումը։ Ես կրկին հիացած եմ քո տաղանդով։ Սքանչելի էին Ռոսսինին և Կոմիտասը։ Դու զույների և երանգների այնպիսի մեծ ընդգրկում ունես, որ ապշեցնում է։

Դու և քո գործունեությունը «համամարդկայինը՝ ազգայինի մեջ» բանաձևի վառ ապացույցն եք, դու կարողացել ես քո ազգայինը վերածել համազգայինի և քո արվեստը դարձնել համամարդկային։

Քո՝ Արամ Խաչատրյան

ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Կոմպոզիտոր,

ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ,

Սոցիալիստական աշխատանքի հերոս,

Ակադեմիկոս

... Սոսկվայում ծանաչեցին Հովհաննես Չեքիջյանի մեծությունը և գտան, որ Հայաստանի պետական ակադեմիական երգչախումբը ազատ կարող է եվրոպական լավագույն դաիլիժների զարդը լինել։

ԴՄԻՏՐԻ ՇՈՍՏԱԿՈՎԻՉ

ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ,

Սոցիալիստական աշխատանքի հերոս,

Լենինյան մրցանակի դափնեկիր

Առանց նոտաների երգելը, ինչպես նաև ստեղծագործությունը միայն բնագրով հնչեցնելը՝ Հովհաննես Չեքիջյանի մեծագույն վաստակն է։

Մեծագույն... Աշխարհում եզակի բան։ Համաշխարհային խմբերգային արվեստում երկրորդ այդպիսի երգչախումբ չկա։ Բացառիկ է...

ՕՅԱՆ ԴՈՒՐՅԱՆ

Դիրիժոր

ՀՀ ժողովրդական արտիստ

«Համերգային ռումբ»

Կապելլայի կատարմամբ հնչում են ոչ միայն տեքստը, այլև ենթատեքստը, ոչ միայն տողերը, այլև այն, ինչ գտնվում է տողերի միջև, տողից վերև ու տողատակին։

Ուղեծիր է ելել երաժշտական ճոր ուղով։ Նրա հրամանատարն ու անձնակազմը եռանդուն են, լի ուժով և համարձակ պոռթկումներով։

Գլխավոր դիրիժոր և գեղարվեստական ղեկավար Հովհաննես Չեքիջյանը ինքնատիպ երաժիշտ է, իսկ երգչախումբը մմանվում է սնդիկով անոթի, որը զգում է ղեկավարի ամենաչնչին թեքումն անգամ։

Հովհաննես Չեքիջյանը կայծակի արագությամբ է արծազանքում երգչախմբի այս կամ այն մասում նկատվող ամենափոքր տատանմանը կամ հնչերանգին։

Յուրաքանչյուր ակնթարթ դիրիժորը պատրաստ է երգչախմբի ղեկավարման վահանակին միացնել նորանոր նրբերանգներ, ինչը կատարվում է էլեկտրոնային վիրտուոզությամբ։

ԳՈՒՏԱՎ ԷՆՆԵՍԱՔՍ

ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ,

Սոցիալիստական աշխատանքի հերոս

Մենք՝ պրոֆեսիոնալ երաժիշտներս, համերգի ժամանակ ամենից առաջ մտածում ենք պարտիտուրի, տակտերի տեղաբաշխման, նրբերանգների և այլ բաների մասին։ Միաժամանակ, հսկայական է հրճվանքը, երբ հանդիպում ես այնպիսի կատարողի, որը պրոֆեսիոնալին դարձնում է սովորական ունկնդիր։

Սանկտ Պետերբուրգի ֆիլիարմոնիայի մեծ համերգասրահում Հայաստանի պետական երգչախմբի և մեր սիմֆոնիկ նվագախմբի կատարմամբ լսելով Բեռլիոզի «Ռեքվիեմը», որ իրականացրեց դիրիժոր Հովհաննես Չեքիջյանը, ես բախվեցի մի

այնպիսի մեկնաբանի հետ, որն ստիպեց ինձ մոռանալ պարտիտուրը և իմ պրոֆեսիոնալ վերաբերմունքը երաժշտության հանդեպ։ Ես ականա դարձա սովորական, հիացած ունկնդիր և երջանիկ էի, որ այդպիսի ուրախություն վայելեցի։

ԵՎԳԵՆԻ ՄՈՒՎԻՆՍԿԻ

Սոցիալիստական աշխատանքի հերոս

Լենինյան և ԽՍՀՄ պետական

մրցանակների դափնեկիր,

ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ

Հայկական կապելլան Հովհաննես Չեքիջյանի ղեկավարությամբ մեծագույն երևույթ է մեր մշակութային կյանքում։ Երգչախմբի երգեցողությունը հայ ժողովրդի ոգին է։

Ես ընդմիշտ կհիշեմ երգչախմբի ելույթը Գառնիում, ուր երգերը այլ կերպ էին հնչում սարերի և հինավուրց ճարտարապետության ներքո։

Լենինգրադը սիրում է հայկական երաժշտությունը, և այդ սերը ունի խոր արմատներ։

ԲՈՐԻՍ ԴԻՏՐՈՎՍԿԻ

Հնագետ, արևելագետ, պատմաբան։

Հայաստանի գիտության վաստակավոր գործիչ,

Սոցիալիստական աշխատանքի հերոս,

Բրիտանական ակադեմիայի թղթակից անդամ

Չէի կարծում, որ իմ ստեղծած «ՍՏԱՐԱՏ ՄԱՏԵՐ»-ը այսպես հմուտ ձեռքերով կմեկնաբանվի։ Ջարմանում եմ, որ երգչախումբը երգեց անգիր։ Շատ երջանիկ եմ, որ արժանացա իմ ստեղծագործության գերազանց կատարմանը։

ԲՇԻՇՏՈՆ ԴԵՆԴԵՐԵՑԿԻ

Դիրիժոր

Կոմպոզիտոր

Երգչախմբի կուռ միասնականությունը, իրար լսելու, իրար լրացնելու վարպետությունը, իսկապես, շախմատային թիմային պայքար էր հիշեցնում։

Հայկական կապելլան մշտական շրջագայությունների մեջ էր. նա պահանջվող կոլեկտիվ էր աշխարհի մեծ բեմերի համար և, երևանյան ելույթների ժամանակ, կատակով ասում էին՝ «Չեքիջյանի կապելլայի հյուրախաղերը Երևանում»...

Ես եղել ու մնում եմ Հայաստանի երգչախմբի և նրա մեծահամբավ ղեկավար Հովհաննես Չեքիջյանի արվեստի մշտական երկրպագուն։

ՏԻԳՐԱՆ ԴԵՏՐՈՍՅԱՆ

Շախմատիստ, լրագրող,

Փիլիսոփայական գիտությունների թեկնածու,

Աշխարհի կրկնակի չեմպիոն

Չեքիջյանի կապելլան իր խիստ դասականությամբ, կատարման կուլտուրայով, փիլիսոփայական խոր մեկնաբանումներով համաշխարհային երևույթ է, ազգային մեր ողբերգական խոր հենքով, կենսասիրության մեր անսահմանությամբ, անհատում մեր հավատով։ Եվ առանց նրա՝ կիսատ է մեր խոսքը, պակաս է մեր մարդկայինը, ամբողջական չէ մեր ազգայինը։

ՍՈՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԽՍՀՄ ժողովրդական արտիստ

...Ես հիմա ամեն ինչ ընկալում եմ հայոց լեզվի տեսանկյունով։ Եվ այնքան երջանիկ եմ լինում, երբ լսում եմ Չեքիջյանի երգչախմբի ՀԱՅԵՐԵՆԸ։

Իմ մայրենի լեզուն իրեն երջանիկ է զգում այս երգչախմբի գրկում։

ԼԵՎՈՆ ՀԱԽԵՐԴՅԱՆ

Հայաստանի ՀԳԱ ակադեմիկոս

ՀՐԱՉՅԱ ԱՐՄԵՆՅԱՆ

(ՀՐԱՉՅԱ ԲԱԼՈՅԱՆ)

Բանասիրական գիտությունների թեկնածու

ВОЗРОЖДЕНИЕ К ЮБИЛЕЮ

Доницетти “Полиевкт” на сцене Национального Академического театра оперы и балета им. А. Спендиаряна

1 За христианскую веру он пострадал при императоре Валериане (253–259 гг. н. э.). Когда в Римской империи восторжествовала христианская церковь, в Мелитине был возведен храм во имя мученика Полиевкта. Сюжет пьесы Корнелия лег в основу либретто оперы Газтано Доницетти “Полиевкт” “Poliouto” (1838). Хотя эта опера Доницетти ставится редко, ее называют самым интеллектуальным и аристократическим произведением композитора. На темных страницах истории мирового искусства есть имена Мастеров, таланты которых не оценивались ко времени или творения которых подвергались искусственному забвению, но жизнь все расставляла по местам и справедливость торжествуя возводила из пепла сияющие алмазы... То же произошло в нашем недалеком прошлом с постановками знаменитого оперного певца и режиссера Тиграна Левонювича Левоняна, которого, лишив театра, лишили смысла жизни, а в театре, буквально, ликвидировали его спектакли...

Но все эти годы одна из его блестящих постановок не давала о себе забыть, и некоторые ценители таланта режиссера и великолетия этого спектакля делали все от себя зависящее, чтоб вернуть его на нашу сцену!

В преддверии Нового 2018 года это наконец произошло! Опера “Полиевкт” Г. Доницетти в постановке Тиграна Левоняна снова ожила на сцене Национального Академического театра оперы и балета им. А. Спендиаряна...

По этому случаю, а также по поводу юбилея премьеры этого спектакля поделился эмоциями друг и коллега ныне покойного Тиграна Левоняна Заслуженный артист РА, профессор Ереванской консерватории им. Комитаса, известный баритон Константин Симонян.

Великая опера Газтано Доницетти...Со дня премьеры ее в нашем Оперном театре прошло 25 лет! 17–18 июля 1993 года... Для того времени это был подвиг, без всякого преувеличения! Вспомните это суровое время – холод, темнота, война в Карабахе... Люди думали о куске хлеба – несчастные 250 грамм, 5 литров солярки для обогрева и радовались часу электричества, куда уж про театр думать, но Тигран Левонян, возглавлявший в то время театр, сумел подарить Армении и всему армянскому народу праздник! Навстречу празднества 1700–летия принятия Христианства как государственной религии Армении этот спектакль стал лучом солнца в темном царстве...

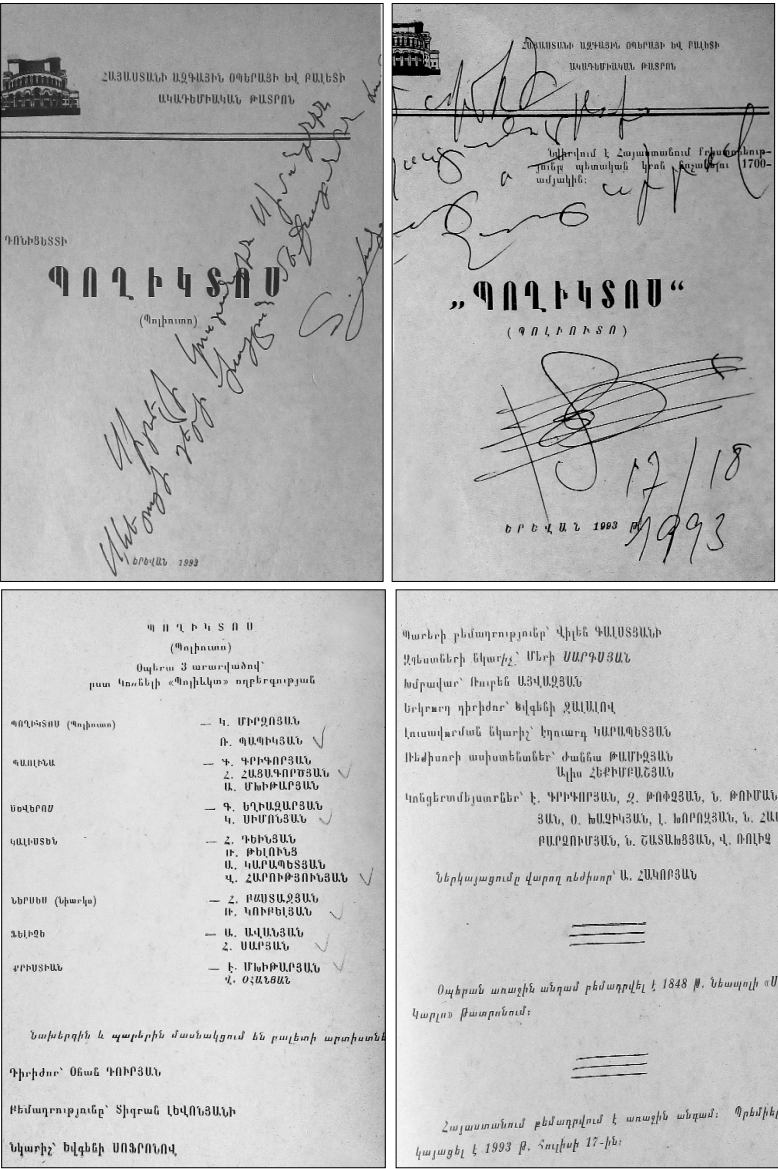
А в 1995–м году прошли очередные дни культуры и искусства Армении. Что могла представить наша Страна после стольких трудных лет?! Москву вообще трудно чем–то удивить – она все видела, но мы смогли это сделать! Спектакль “Полиевкт” вызвал фурор! В такое трудное время создать

спектакль такого уровня было чудом! Причем все – солисты, оркестр, балет были наши, а не приглашенные из теплых и обеспеченных стран Европы! Талант Тиграна Левоняна в том и заключался, что он смог объединить всех одной идеей и как лидер повел за собой к Победе! Потом была Мерида, Испания – Европейский фестиваль оперной классики – и снова успех!

И что еще могла представить Армения в масштабном празднестве 1700–летия принятия Христианства?! Естественно постановку Тиграна Левоняна – “Полиевкт”! Правительством было довольно, ведь лицо страны, ее культура и достоинство были на высоте! Было обещано, что спектакль “Полиевкт” будет награжден государственной наградой, так же как исполнители и все постановочные цеха, но Тигран Левонян не пошел на поклон! Будучи независимым человеком, он угрождать никому не собирался, хотя от него этого ждали... Видимо, чего и не простили...Началась травля и всяческие клеветнические высказывания о нем... Этот круг людей добился снятия Левоняна с должности

Г. Доницетти “Полиевкт”, в роли Северо Константин Симонян

директора и худ. руководителя театра... Они по сей день живы и здоровы и ходят по улицам города, но может, когда–нибудь у них проснется чувство совести, и прозвучат хотя бы какие–то извинения, пусть с огромным опозданием... Лучше позже, чем никогда... Ведь Тигран Левонян, получив незаслуженную обиду, ушел из жизни в самом расцвете творческих сил и возможностей!

Мы теряем лучших сынов в годы войны и лишений, но сознательно травить человека, выдающегося режиссера и певца, много лет посветившего национальному и мировому оперному искусству! И кто бы, кроме него, повторюсь, смог в те годы сберечь и поднять на такой уровень театр, утверждаю – никто!!! И театр выжил, тогда и спаслись оставшиеся творческие силы, именно единством тех, кто не покинув Родину, был верен ему и своему лидеру Тиграну Левоняну.

“Полиевкт” – спектакль мирового уровня, это мнение очень и очень авторитетных специалистов! И прекрасно, что сегодня он, наконец–то восстановлен в нашем театре! Я благодарен художественному руководству театра Константину Орбеляну, благодарен режиссеру – восстановителю спектакля Жанне Тамизян, всему творческому коллективу театра!

Тигран Левонян достоин, чтоб его театр обрел вторую жизнь! Светлая ему память и спасибо всем, кто помог вернуть этот спектакль на нашу сцену!

ВИКТОРИЯ АЛЕКСАНОВНА ПОШОТЯН
режисер музыкального театра

ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԹԵՄԻ «ԱՐԱՐԱՏ» ԵՐ ԳՉԱԽՈՒՄԲԸ

«Արարատ» երգչախումբը Արարատյան Հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Գերաշնորհ Տ. Նավասարդ արքեպիսկոպոս Կոնյանի նախաձեռնությամբ ու օրհնությամբ հիմնադրել են մի շարք մասնագիտական անսամբլներ և երգչախմբեր: Թեմի առաջնորդանիստ Ս. Սարգիս եկեղեցու երիտասարդաց միության «Արարատ» երգչախումբը ձևավորվել է 2013 թ. նաև Ս. Սարգիս եկեղեցու հոգևոր հովիվ և ԱՅԹ երիտասարդաց միությունների համակարգող Արթուրյանի Ս. Պետրոս ավագ քահանա Մալյանի նախաձեռնությամբ: Երգչախումբը կազմվել է նույն միության անդամներից և երաժշտական բարձրագույն կրթություն ունեցող հիմնականում երիտասարդներից: Ծրագիրը հիմնականում ընդգրկում է հայ հոգևոր և աշխարհիկ խմբերգեր, սակայն առկա են նաև ռուսական և արևմտաեվրոպական դասական կոմպոզիտորների երկեր: Բացի եկեղեցու ծխաարարողակարգերից (Ս. Պատարագ, ժամերգություններ): «Արարատ» երգչախումբը ծավալում է նաև համերգային գործունեություն: Երգչախումբը մասնակցել է թեմական բազմաթիվ միջոցառումների, հանդես է եկել տարբեր համերգային ծրագրերով՝ արժանանալով բարձր գնահատականի և պատվոգրերի: Բացի ա կապելլա երգեցողությունից՝ նրանք հանդես են գալիս նաև անհատ երաժիշտ-կատարողների և տարբեր երաժշտական խմբերի հետ: 2015-ին Կոմիտասի թանգարան–ինստիտուտում ԵՊԿ ուսանողական խորհրդի հրավերով «Արարատ» երգչախումբը մասնակցեց Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին նվիրված համերգին՝ հանդես գալով հայ հոգևոր խմբերգերի կատարմամբ: 2015 թ.

Կոմիտասի անվ. Կամերային երաժշտության տանը տեղի ունեցավ երգչախմբի անդրանիկ մենահամերգը՝ նվիրված Հայոց ցեղասպանության 100-րդ տարելիցին, կատարվել է բացառապես հայ կոմպոզիտորների հոգևոր և աշխարհիկ ժանրերի խմբերգային երկեր: 2016 թ. Գյումրիում մասնակցել է երաժիշտ-կատարողների «Վերածնունդ» 8-րդ միջազգային մրցույթ–փառատոնին՝ «Երգչախումբ» անվանակարգում արժանանալով 2-րդ կարգի մրցանակի, իսկ գեղարվեստական ղեկավար Գրիգոր Հարությունյանը՝ «Լավագույն խմբավար» կոչմանը:

ԳՐԱՐԱՆ ԵՎԳՈՆԱՆ
երաժշտագետ

ПАМЯТИ ДРУГА

Всегда скромный, спрокойный, доброжелательный и увлеченный какой-то темой, которая вдохновляет его на творчество – таким мы запомним Эдуарда Садоояна, ушедшего из жизни 20 февраля этого года.

А темы его были, казалось, неизмеримо шире его скромных притязаний на композиторской стезе. Григор Лусаворич, Григор Нарекаци, Маштоц – вот личности, вдохновлявшие его на творчество в последние двадцать лет, жизнеописания которых легли в основу его оперных и балетных произведений. В нем на очень высокой эмоциональной ноте отзывалось историческое прошлое его народа, величие и драматизм жизни национальных гениев. Он им посвящал свое вдохновение, свою огромную любовь простолюдия, обратившего на них, как на картинах художников эпохи Возрождения, свой восторженный взор... Я так и вижу его в этой народной толпе, любовно внимающего великим проповедникам.

Он был истинно человеком из народа, был слит с народом как никто из нас, знал священные книги, читал молитвы, дарил друзьям Библию.

Как композитор, он прославился давно, в молодые годы, на пороге своего творческого пути. Прославился монооперой “Записки Марии Волконской”, созданной в 1978 году на основе мемуаров княгини, в юности ставшей женой князя Волконского, будущего декабриста, и отправившейся добровольно в Сибирь, чтобы поддержать его в пребывании там на каторге.

Этой теме все удивлялись: где Садоян – где декабристы... Но именно здесь и кроется разгадка его натуры. Он был удивительно отзывчивым человеком, эмоциональным, готовым к переживаниям за кого-то, за что-то давно прошедшее и далекое от него... Он рассказывал, как обрел этот сюжет. Однажды, проходя мимо

Эдуард Садоян

уличного лотка, где продавались старые книги, остановился, стал рассматривать их, что-то читать. Маленькая книжка, полная слов любви, письма, пронизанные душевным подвигом, заставили трепетать его сердце. Он купил эту книжку, которая стала спутницей в его не очень полной любви жизни. Хотя у него уже росли два сына, впоследствии, два близких его друга. Так была написана опера “Записки Марии Волконской”, премьера которой состоялась в Киеве в начале 80–х, исполнялась и в городах России, прозвучала в концертном исполнении и в Ерване, а в 2015–м с большим успехом была поставлена Седраком Еркяном и режиссером Вигеном Чалдраняном силами ансамбля “Тагаран” и приглашенной певицы Эки Орстка на сцене зала Камерной музыки. Эта постановка стала прекрасным дополнением к тем успехам, которые сопутствовали Эдуарду Садояну в последние годы. В 2006–м году на сцене Театра оперы и балета им. Спендиаряна состоялось концертное исполнение его двухактной оперы “Григор Лусаворич”. Замечательная музыка, теплая, мелодичная, насыщенная

оркестровка оставили на слушателей, среди которых был и Эдвард Мирзоян, самое лучшее впечатление. Мы ждали, вот-вот театр возмется за сценическую постановку оперы. Но не дождались, как композитор не дождался и постановки балета, посвященного Григору Нарекаци, хотя музыка балета не раз в отрывках звучала в исполнении оркестра Театра оперы и балета.

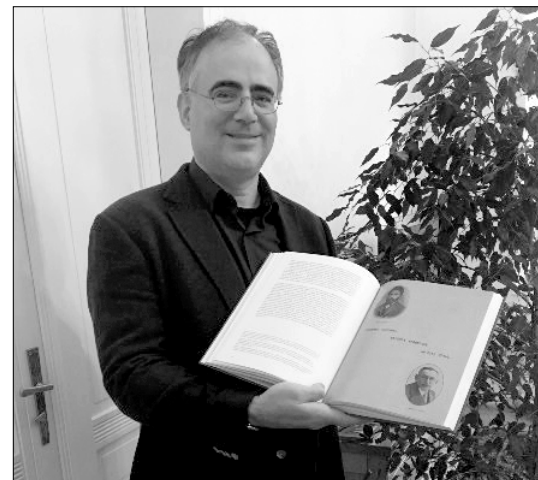
Многие сомневались: соответствует ли облик Нарекаци, история его жизни жанру балета? Композитор отвечал, что в балете он стремился осветить жизнь народа, сохраняющего свои традиции, вдохновленного изречениями национального гения, пророка, слышащего его...

Жизнь Жизнь Жизнь Жизнь показывает, Художникам следует обеспечить полную свободу творчества и всячески поддерживать осуществление их замыслов. Их глубинная интуиция работает в обществе как компас в открытом море. Жаль, что в этом направлении так упорно буксует наш оперный театр.

Но Эдуард Садоян был бесконечно благодарным человеком. Поэтому и мы поблагодарим всех тех музыкантов, режиссеров, дирижеров, которые озвучивали его музыку. Память об Эдике Садояне будет всегда согревать наши сердца.

МАРГАРИТА АШОТОВНА РУХКЯН
доктор искусствоведения,
ведущий научный сотрудник ИИ НАН РА

ԵՐԱԺԻՇՏԱԳԷՏ ԵՒ ՂԵԿԱՎԱՐ ՀԱՅԿ ԻՒՔԻՆՔԱՆԻ ՏԻՐԱՅԱՒ ԴՈԿՏՈՐԱՅԻ ՏԻՏՂՈՍԻՆ

Հայկ Իւքիւնեան

Անցեալ ամիս նամակատուփիս մէջ, որպէս զեղեցիկ անակնկալ մը, գտայ բրակայէն առաջուած ծրար մը: Շուտով երևան եկաւ որ, երաժշտագետ Հայկ Իւքիւնեանի Դոկտորային (Ph.D.) Աւարտաճառէն օրինակ մըն էր անունիս մակագրուած: Գեղեցիկ և տպաւորիչ գիրք մը՝ հրատարակուած Charles University In Prague Faculty of Arts-ի կողմէ: Անուան եղջանկութեամբ՝ կարդացի զայն:

Արդարև, առաջին հերթին, այսու, կու տամ սրտագին շնորհաւորանքներս յայտնել Պրն. Հայկ Իւքիւնեանին Դոկտորայի տիտղոսին տիրանալուն համար:

Այս առթիւ կատարուած աշխատասիրութիւնը, իր չափական տարածականութեամբը և ուսումնասիրական խորութեամբը յիշաւի արժանի է բարձրագոյն գնահատանքի:

Աւարտաճառին միւլըը՝ “The Music of the Armenian Hymnal: the

Tntesean corpus” (Հայ Շարակնոցին երաժշտութիւնը, Տնտեսեանի աշխատասիրութիւնը) ինքն ըստ ինքեան կը թուի ըլլալ պարզ և համեստ միւլ մը. սակայն, շնորհիւ գիտնական երաժշտի պրպտուն ճիգերուն ու աշխատանքներուն դարձած է ան 19-րդ դարու հայ երաժշտագիտական բնագաւառէն ներս, հայ եկեղեցւոյ երևելի երաժշտագետներու ձեռքբերումներուն ներկայացումը:

19-րդ դարը մեր եկեղեցւոյ երաժշտական մշակոյթին համար եղած է ճակատագրային ու անկիւնադարձային ժամանակաշրջան մը, քանի որ, միջնադարէն մեզի հասած հոգևոր երաժշտութիւնը, արդէն իսկ մի քանի հարիւրամեակներէ ի վեր օտարազգի հորդաներու, աւագակաթումբերու կողմէ կատարուած արշավանքներով ու կոտորածներով քանդուելով մեր վանքերն ու երաժշտական կեդրոնները, կորսուած էր այլևս երաժշտութեան գիտական հանգանակը ու անոր կատարումը ձգուած էր երաժշտասէր անհատներու քմահաճոյքին, որուն պատճառու գոյացած էին

երգեցողութեան տարբերակներ:

Ծիշդ այս երևույթին առաջըը առնելու մտահոգութեամբ Կ. Պոլսոյ մէջ, ուր ազգային զարթոնքի շարժում մը կը խմորուէր, հայ եկեղեցւոյ երաժշտութիւնը ևս այլևս աղաւաղումներէ փրկելու համար մեծ աշխատանքներ տարուեացան օրուան երևելի երաժիշտներու կողմէ, որոնց գլխաւոր ձեռքբերումներէն մին եղաւ ծայնագրային դրութեան մը իրագործումը անուանի երաժիշտ Համբարձում Լիմոնճեանի (1769-1839) կողմէ, որով հաստատագրուեցաւ այլևս եկեղեցական երաժշտութիւնը:

XIX դարու երկրորդ կէսին, Կ. Պոլսեցի երաժշտական մեծ գործիչ, հմուտ շարականագետ և տեսաբան Եղիա Տնտեսեան (1834-1881), որու բազում գործերուն գլխաւորը հանդիսացաւ, ըստ իր ծանրութեանց, Շարակնոցին Լիմոնճեանական ծայնագրութեամբ գրառումը, Դոկտ. Իւքիւնեան, գլխաւորաբար այս գործը իր աշխատասիրութեան առարկան, կորիզը դարձնելով կը սկսի զայն մանրագնմին ուսումնասիրութիւններով պատմական յատուկ ենթախորը մը տալով, որպէսզի յատկապէս ոչ հայախօսներուն համար աւելի դիւրահասկնալի դառնայ աշխատանքը, զոր անգլերենով է գրուած, և որով որոշ չափով, միաժամանակ կը պարզուի գործին մեթոտաբանութիւնը:

Ապա, անցնելով բուն միւլի մարմնին, ներկայացուած է ան գլխաւոր հետևեալ վերնագրերով, որոնցմէ իւրաքանչիւրը իր կարգին ներկայացուած է բազում ենթավերնագրերով:

- Ահա գլխաւոր վերնագրերը.-
- *The Tntesean hymnal in context.*
- *Characteristic features of Tntesean's Hymnal.*
- *Tntesean's procedures as professed in Nkaragir ergoc'.*
- *Tntesean's hymnal and the earlier Bovandakut'iun nuagac'.*
- *Balancing theory with practice: apparent inconsistencies and the information they embody.*
- *The reconstruction or completion of items in the Tntesean hymnal.*
- *Conclusions.*

Այսպիսի միւլերով տոյն Աւարտաճառին գիրքը հայ երաժշտութեամբ հետաքրքրուողին կու տայ ծայնագրային ճոխ օրինակներով, սպառիչ կերպի երաժշտավերլուծականներով, այլ հեղինակներու հետ բաղդատական արժեւորումներով գնահատուած, չափազանց հարուստ գիտելիքներով առլցուն 242 օգտաշատ էջեր:

Դոկտ. Իւքիւնեան, աշխատանքի կարկինը լայն բանալով տուած է նաև գլխաւոր միւլին յարակից ու առնչուող այնպիսի մրբին կերպով մանրամասնուած տեղեկութիւններ և ծանօթութիւններ որոնք, իրենց կարգին, կրնան դառնալ այլ ուսումնասիրութեանց առարկաներ:

Երկարամյա բարեկամութիւն է հաստատվել Եվրոպայում ճանաչված, հատկապէս Չեխիայում, Յունաստանում, Անգլիայում, Կիպրոսում, Հայաստանում և այլուր, հիասքանչ հանճարեղ դիրիժոր, օպերային դիրիժոր, երաժշտագետ, ավանդական մտավորականների Կ.Պոլսո գերդաստանից, հայագիտական միջավայրում ճանաչված մտավորականների՝ Ութիճյանների շառավիղ, գրաբարի հիասքանչ մասնագետ Գրիգոր Նարեկացու «Մատյան ողբերգության» չեխերենի թարգման, երաժշտագետ, անվանի, հատկապէս խազագիտության բնագավառում, վերջապէս «Երաժշտական Հայաստան» ամսագրի վարդմի բարեկամ հիասքանչ երաժիշտ Հայկ Ութիճեանին սրտանց շնորհավորում ենք, չնայած ուշացումով, որի համար հայցում ենք Ձեր ներողամտութիւնը Դոկտորական թեզի պաշտպանության առթիվ, և հողվածի հեղինակից ԵՊԿ պատվավոր պրոֆեսոր, պարոն Գրիգոր Փիտէճեանից նույնպէս հայցում ենք ներողամտութիւնը հողվածի հրատարակման ուշացման համար և շնորհակալութիւն հայտնում հայրենիքում երաժշտագիտական մտքին իրազեկ պահելու համար: Յույս ունեինք ամսագրով շնորհավորելու և չենք կորցնում այդ հույսը: Մեկ անգամ ևս գրիչը Ձեր անսպառ և միտքը խորունկ ու գիտական այնքան բեղուն: Եվ հիացած ենք Ձեր բազմաբնագավառ գործունեութեամբ, որն հաստատում է Ձեր բարձր կրթութեամբ և ակադեմիական հստակ գիտելիքներով: Մեր իրականության մեջ Ձեր նման գործիչ և գործնական և տեսական գիտելիքների առումով երևի թե չունենք, որի համար փայփայում ենք Ձեզ հետ մեր ծանոթութիւնն ու բարեկամութիւնը:

Ի հարգանք՝ Գոհար Շադոյան

Ան կատարելով աներևակայելիօրէն երկար ճամբորդութիւններ ծանօթացած է իր միւլովը զբաղող երաժշտագետներու ու օգտագործած՝ աշխարհի զանազան երաժշտական կեդրոններու և մատենադարաններու աղբիւրներ:

Մեծ խղճմտանքով կատարուած եզակի աշխատանք մըն է այս, որով հեղինակը պրպտող հետաքրքրութեամբ դիմած է կարելի եղած չափով տրամադրելի աղբիւրներու. ինչպէս անգլերենով կ'ըսենք. – “He left no stone unturned”.

Լեզուի բացարձակ մաքրութեամբ, կազմակերպութեամբ, յստագութեամբ ու արհեստավարտութեամբ մատուցուած սքանչելի գործ մըն է այս:

Կարևորութեամբ կ'ուզեն մշել որ, 19-րդ դարու հայ երաժշտութեամբ հետաքրքրուողին համար, այս գործին ընթերցումն ու ուսումնասիրութիւնը անհրաժեշտութիւն մը պէտք է ըլլայ միւլ մը որ, իր տեսակին մէջ եզակի է:

Այս ուրախ առթիւ կրկին անգամ շնորհաւորելով Պրն. Հայկ Իւքիւնեանը Դոկտորայի (Ph.D.) տիտղոսի արժանալուն, ինչպէս նաև տոյն բարձրամակարդակ երաժշտավերլուծական գործին Աւարտաճառին համար կը մաղթեմ քաջառողջութիւն, կամք և կորով կարենալ տակաւ մատուցելու նոր գործեր, որով երիտասարդ երաժշտագետը, կրնայ վստախ ըլլալ որ, բաժին բերած պիտի ըլլայ հայ երաժշտական մշակոյթի անդաստանի ծաղկումին:

Վարձքերնիդ կատար:

ԳՐԻԳՈՐ ՓԻՏԵՃԵԱՆ
Երևանի Կոմիտասի անուան պետական
կոնսերվատորիայի պատուու փրոֆեսոր

“МАНОН”

“Манон Леско” Пуччини

фотогр. Тиграна Аракеляна

“Манон Леско” Пуччини

Ованес Андриасян и
Джулиетта Алексанян

1 Я уже ставил “Манон Леско” Пуччини и второй раз возвращаюсь к этому рассказу....Массне – это другой период, другая музыка, я решил сразу найти ключ и перенестись во времени, т.к.период барокко, рококо и этих больших париков и платьев не соединяется с этой историей. В наши дни все современные театры стараются говорить современными режиссерскими почерками и стараются привлечь новую публику, но по-нятие “новая публика” не всегда обозначает возраст, а и тех, кто ранее не приходил в оперу... Драматические принципы драматического театра все больше соединяются с оперным жанром и театром... Режиссеров приглашают из драматических театров и требования к певцам уже не только – отличное владение техникой вокала и понимание музыки, но и быть драматическим актером.

И с переносом действия в другой период, конечно, задача усложняется...

Почему “Манон”?

Это Андрейс придумал...музыка ему понравилась, – рассказывает Ирина Лычагина, – У нас репертуар довольно разнообразный, но из французской музыки только “Сказки Гофмана” Оффенбаха, которая в общем – то несколько иная музыка...ну решили, что это достаточно интересно...С музыкальной точки зрения – она огромная опера, идет около 5 часов реального времени, поэтому пришлось ее, естественно, купировать. Мы оставили основные места, красивые

помещена в духовное учебное заведение для воспитания, ну естественно в 68-ом году – это монастырь не монастырь, а какая-то католическая школа... т.о. не нарушая того, что придумали композитор и аббат Прево, мы просто транспортировали историю в другое время, и это дало возможность нашей замечательной художнице Кристине Пастернака сделать огромное количество интересных костюмов...Ну, и хотелось сохранить атмосферу европейского кино 60-ых годов – свободное дыхание, натурализм происходящего и приближение к быту, но без быта, потому что, музыкальность все равно сохраняет свою долю символизма...Мне кажется, что каких-то успехов на этом пути нам удалось добиться! Иногда, при общей сосредоточенности коллектива, это становится похоже на кино!

Я решил создать эту атмосферу противостояния, – поясняет Андрейс Жагарс, – восстания студентов, молодежное движение, во время которого поднялись молодые интеллектуалы – дети буржуазии, практически, вышли против своих родителей... захотел, чтобы Манон тоже стала жертвой такой ситуации, а не просто – ее отсылают в ссылку, как женщину легкого поведения...Да и сама эстетика 60-ых мне близка – это то кино, которое мы хорошо знаем – это те великие актрисы – Катрин Денев, Брижит Бардо, те светловолосые красавицы, которые свели с ума так много режиссеров, актеров и зрителей... Вот для меня Манон – такая Брижит Бардо, которая, в начале, сама не понимала силу

Сэн-Сюльпиз к своему сыну, говорит: “Если чувствуешь, что служение церкви – это не твое, выбери себе женщину и живи с ней”... В тексте есть много прогрессивных мыслей во взаимоотношениях...Появилась такая концепция и мы создали этот спектакль...

А как возникла идея переноса его на сцену Ереванского оперного театра?

Константин Орбелян заинтересовался им и пожелал ввести в ваш театр спектакль, так скажем, который, дышит современным режиссерским почерком и пригласил нас. Ведь наш спектакль был оценен жюри “Золотой Маски” и моя режиссерская работа, и главные исполнители – солист вашего театра, Липарит Аветисян и наша Евгения Афанасьева... А о качестве оценки скажу, что мы были номинированы со спектаклями Роберта Уилсона, Питер Штейна и других таких серьезных режиссеров, так что это тоже, наверно, повлияло на выбор Орбеляна ...

Как ощущение от этого переезда и перевода спектакля?

Для ваших артистов был большой сюрприз, – оценивает Ирина Лычагина,– нужно целоваться, валяться на диване, сохранять при этом ощущение, что никто на тебя не смотрит– это для них сначала было трудно, они стеснялись, но мы их научили “плохому”, но от этого они не стали разнужданными или развратными, но на сцене они поддерживают иллюзию, что они свободомыслящие и мне кажется, что это им пошло на пользу! Задействовано много молодых солистов, некоторые даже не работают в труппе, а находятся в качестве стажеров и, мне кажется, это для них такая хорошая возможность – хороший старт, они могут себя проявить, их увидит руководство, их увидит публика и может мы зажжем новые звезды! Было подобрано три состава, но в связи с тем, что времени очень мало, мы подготовили два, но это не значит, что ребята, которые участвовали и сейчас не поют как-то хуже. Они подготовятся чуть позже, поскольку премьера будет осенью, возможно еще все поменяется...Т.Е. все очень способные – кто-то очень отличается актерски, у кого-то голос посильнее, и я надеюсь, что это для них было все – равно на пользу, сей-час они будут петь или чуть позже, думаю они прошли для себя, довольно, занимательную школу.

Я очень доволен молодым поколением, – добавил Андрейс Жагарс. – Мне всегда интереснее работать с нептными, но одаренными исполнителями, потому что ты можешь, во-первых, учить их, а если они талантливые и одаренные – они быстро хватают основы актерского мастерства...Консерватория, Муз. академия грешат актерским мастерством, это всегда остается на втором плане и молодые певцы Европы по окончании Муз. академий, не способны играть, если это им не дано от природы – так что всем необходимо проходить такое обучение. А ваши исполнители очень талантливы и результат был достигнут очень быстро. И хорошо, что это дает возможность показать и открыть новые имена, которые возможно до этого спектакля местный зритель не знал и, я надеюсь, так же, что этот спектакль привлечет новую публику.

Приходя в ваш театр, видеть заполнение зала в 60 процентов очень обидно! Очень надеюсь, что с приходом нового руководителя Орбеляна в театре придет Новая эра. Я уже 4-й раз в театре, прослушиваю конкурсы, и, при том, что сам город дышит современным духом и выглядит как современный город, и качество жизни – я оцениваю как гость, соответствует европейским стандартам, а театр, к сожалению остался в 90-ый годах...И Дай Бог, чтоб вашему новому руководителю хватило терпения, силы, желания и поддержки, чтобы он смог повернуть театр в то направление, в которое идет современная Армения и Ереван – прогрессивный и развивающийся город!

ВИКТОРИЯ АЛЕКСАНОВНА ПОШОТЯН
режисер музыкального театра

Андрейс Жагарс

Марина Саргсян, Ирина Лычагина, Виктория Пошотян

Мери Мовсисян и Липарит Аветисян

Мери Мовсисян и
Липарит Аветисян

моменты и драматургический ход сохранился, чтоб не было вопросов, а кто эти люди...и вроде как удалось...Историю сделали покомпактней...Перенесли ее в 68-ой год, во времена студенческих волнений в Париже – в атмосферу свободы, необязательности...Молодой человек и девушка попадают в совершенно иную непривычную им атмосферу... он едет из университета, она, должна вроде, быть

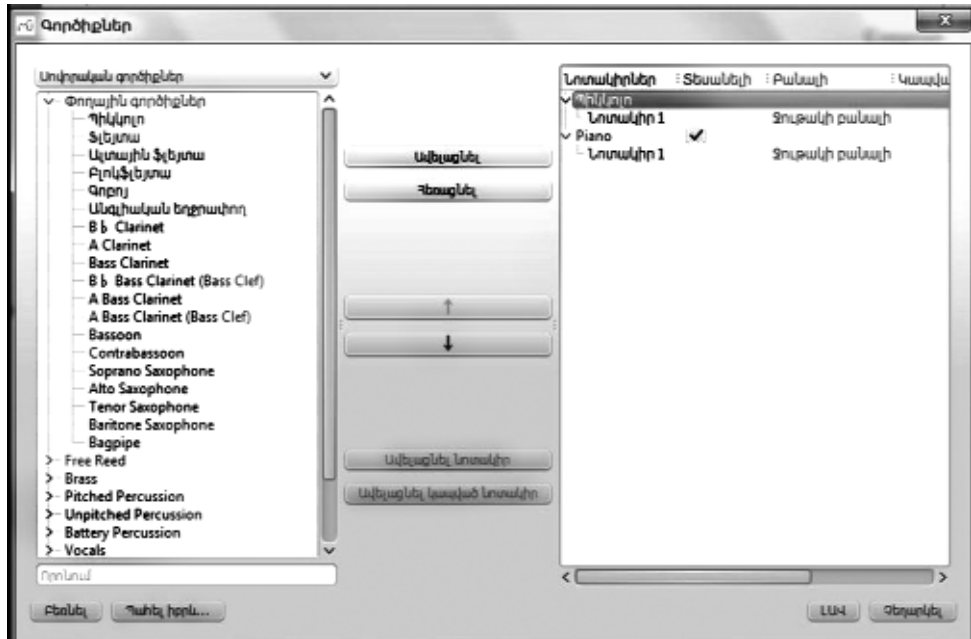
своей красоты, влияние на мужчин и на общество... Образ Манон соединился с периодом восстаний, да и текст развивается...ведь отец де Грие – аристократ, весьма консервативный, но очень современно мыслит... Придя в церковь

Работа с программой “MuseScore” (урок 2): создание клавира и дирекционных

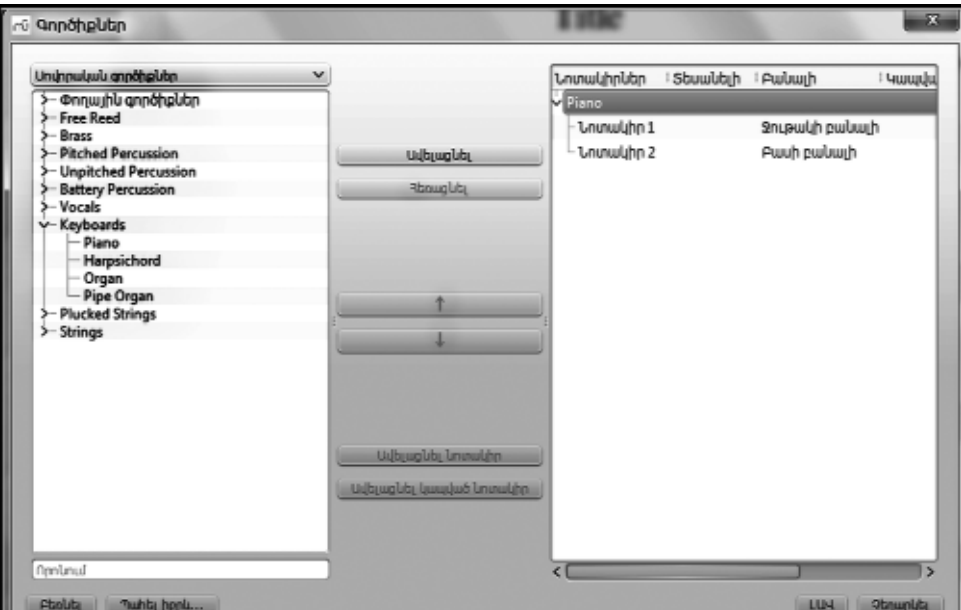
После освоения набора нот на простом нотном стане, попробуем набрать ноты для фортепиано. Для этого открываем меню «Խմբագրել» (Edit)

и открываем панель выбора инструментов «Գործիքներ» (Instruments).
Эту же панель можно открыть, нажимая клавишу I не входя в меню:

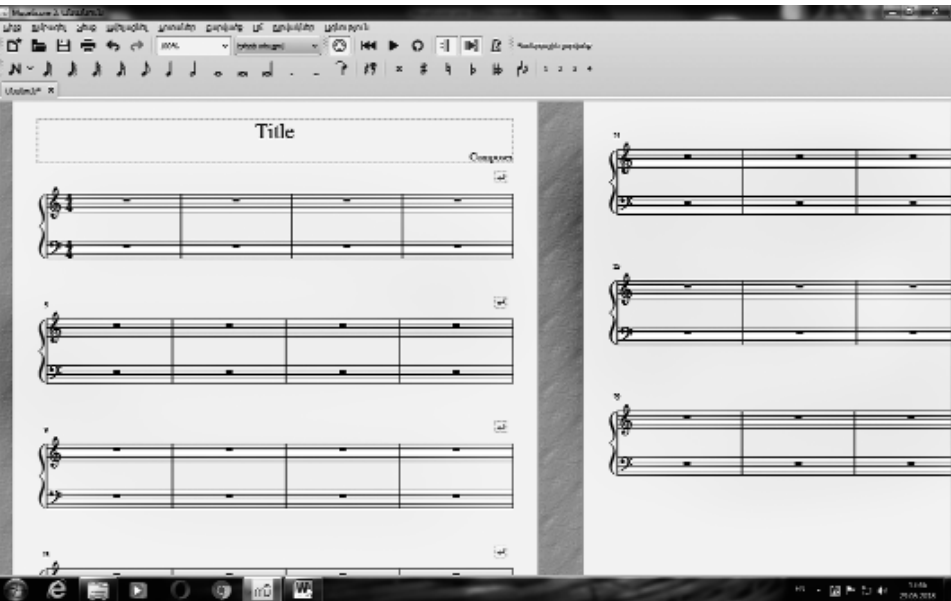

В левой части расположены инструменты по семействам. Тут находим семейство *Keyboards*, открываем его и выбираем Piano с двумя нотоносцами левым кликом по надписи.

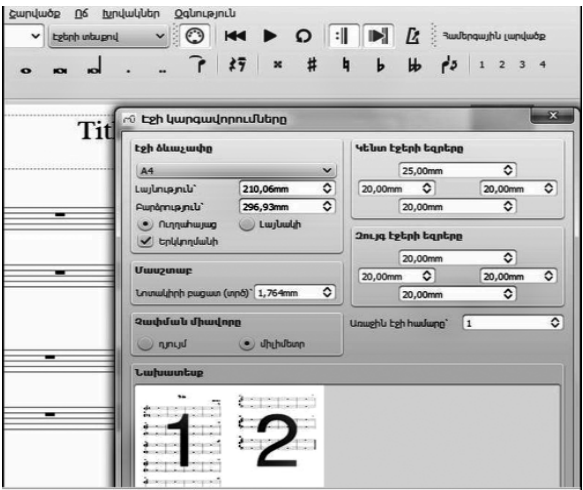

После чего нажимаем кнопку «Ավելացնել» (add) и, таким образом нужный инструмент помещаем в правое окно.
Под названием инструмента мы заметим такие надписи «Նոտակիր 1 Ձուրակի բաժախ», то есть, «Нотоносец 1 – скрипичный ключ». Второй нотоносец автоматически подготовлен под басовый ключ «Նոտակիր 2 Բաժի բաժախ».

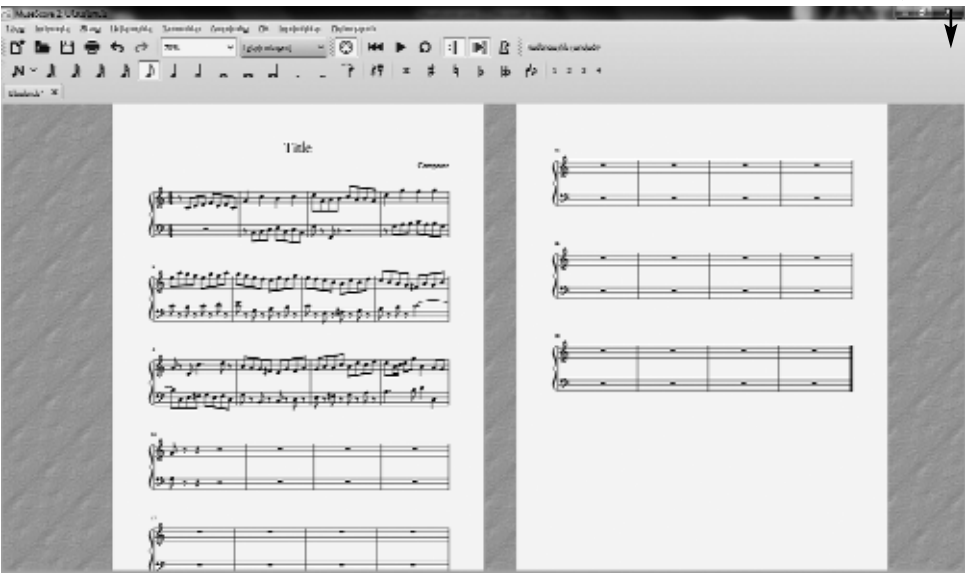
Выбрав инструмент, нажимаем “OK” и выходим из меню. Для выбранного инструмента уже готова система из двух нотоносцев, которую надо откалибровать по полям страницы.

Для калибровки страницы заходим в меню «Շարվածք» (Layout) и выбираем пункт «Էջերի կարգավորումը» (Pages settings):

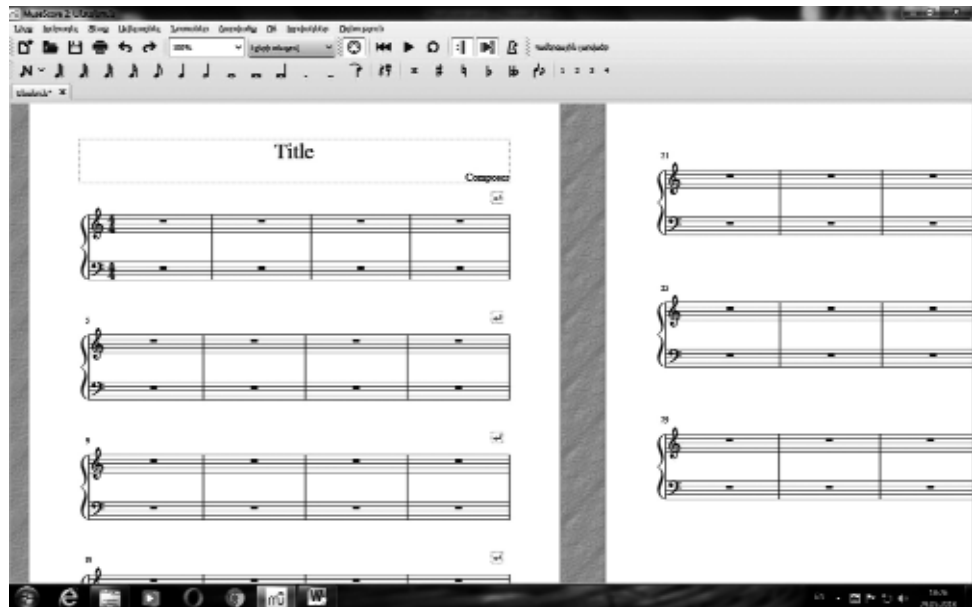
В левой стороне окна показаны форматы страницы (A3, A4...), в правой – ширина полей от краев до системы (формат нечетных листов – «Կենտ էջերի եզրերը» – сверху, формат четных «Ձույզ էջերի եզրերը» – внизу). В самом нижнем светлом окне показано количество страниц, которое зависит от их калибровки. После того, как калибровку закончили, нажимаем «LU» (“OK”) и выходим из меню. Наша страница после калибровки примет следующий характер:

Տեսք	Ավելացնել	Նոտակիր	Շարվածք	Ոճ	Խրվակներ
Մեկնարկային կենտրոն					F4
Պալիտրաներ					F9
Հիմնական պալիտրա...					Shift+F9
Տեսուչ					F8
Նվագարկման վահանակ					F11
Կողմնորոշիչ					F12
Խառնիչ					F10
☐ Սինտեզատոր					
☐ Շնորհաբանի գոյիչ					F6
☐ Դաշնամուրի ստեղծագործություն					p
Խոշորացնել					Ctrl++
Փոքրացնել					Ctrl+-
Գործիքագրություն					
☒ Վիճակագրություն					
☐ Պարտիտուրները կողք կողքի տեսքով					
☐ Պարտիտուրները վրադրված տեսքով					
☒ Ցուցադրել անտեսանելի նշանները					Ctrl+Shift+S
☒ Ցուցադրել չտարբերվող նշանները					Ctrl+Alt+Shift+H
☒ Ցուցադրել շրջանակները					Ctrl+Alt+F
☐ Ցուցադրել էջերի եզրերը					
☐ Լիաճկրակ					Ctrl+U

Как видите, поля стали шире. Надо теперь убрать синие рабочие стрелки и рамки. Для этого войдите в меню *Տեսք (View)* и уберите галочки с 5–й, 4–й и 3–й снизу строчек, означающих – сделать (не)видимыми непечатные знаки, рамки и др. Там же найдете клавишные комбинации, связанные с этими операциями. В случае, если таких клавиш не будет написано, заходим в *Edit-preferences-shortcuts (Խմբագրել-Նախընտրություններ-Կրճատներ)*, находим нужные нам пункты и двойным кликом на широкую синюю полосу вызываем окно выбора комбинации клавиш. Если клавиши свободны, они сразу же фиксируются, если нет, то появляется надпись о том, что данная клавиша или комбинация уже занята. Приняв изменения, нажимаем “Применить”, “OK” и выходим из меню.

Попробуем теперь набрать простой текст на 2 руки. Наберем несколько тактов Баховской инвенции:

Теперь, перед завершением нажатием кнопки “N” выключите нотатор, нажмите левым кликом на пустом месте, чтобы ни одной синей ноты не осталось и в меню *Նիշք (File)* нажмите *Պահպանիր (Save as...)*, а дальше уже знаете, как.
Конец второго урока. Дальше будет интереснее.

ԲԵՌԼԻՆՈՒՄ ՍԱՅԱԹ-ՆՈՎԱ ՓԱՌԱՏՈՆ

Գուրգեն Դաբադյան, Կամո Խաչատրյան, Գրիգոր Թագուշյան, Մաթիաս Մյուլեր-Լենթորդ (ներածական խոսք, ասմունք), Սյորեն Բիրկե (համերգի մենեջեր), Վերոնիկա Դաբադյան, Կարինե Յովհաննիսյան, Դարուբյուն Չքոյան, Դակոր Խալաթյան, Դարտակարգ և լիազոր Դեսպան Աշոտ Սմբատյան, Կազմակերպիչ և Նկարիչ՝ Ռոգե Այսեն

Մաթիաս Մյուլեր-Լենթորդ (ներածական խոսք, ասմունք), Կազմակերպիչ և Նկարիչ՝ Ռոգե Այսեն, Կարինե Յովհաննիսյան, Դարուբյուն Չքոյան, Դակոր Խալաթյան

1 2018 թ. մարտի 24-ին կազմակերպվել էր Սայաթ-Նովյան Վարդատոնի ավանդույթից ելնելով՝ այս անգամ Գերմանիայում Բեռլինում Սայաթ-Նովային նվիրված փառատոն: Այն նախաձեռնել էին Գերմանիայում բնակվող մեր հայրենակիցները Ռոգե Այսենը և Գերմանիայում Դարտակարգ և լիազոր Դեսպան Աշոտ Սմբատյանը համատեղ գերմանացի երաժիշտ, մենեջեր Սյորեն Բիրկեի հետ: Վերջինս հրապարակելով հայկական երաժշտությամբ սովորել է նվագել դուդուկ Գուրգեն Դաբադյանից:

Փառատոնին զրավչություն էր հաղորդում Ռոգե Այսենի բնապատկերների, Սայաթ-Նովայի, նատյուրմորտների կուլաժային-լուսանկարները 3D պատկերումներով: Ռոգե Այսենը (www.roseisen.com roseisenkara@gmail.com) մեր հայրենակիցն է. լրիվ անունը՝ Ռուզաննա Այգենմենզգեր-Կարապետյան, որը 1992 թվականից բնակվում է Բեռլինում և մի շարք ցուցահանդեսների մասնակից է ինչպես անհատական, այնպես էլ հրավիրված նկարչուհի, ոչ միայն Գերմանիայում այլև Հայաստանում, Ավստրիայում և այլուր: Նման հայրենասիրական մղումները արվեստագետի հայգերմանական մշակութային կապերը զարգացնելու միտումներ ունեն:

Նրանք Հայաստանից հրավիրել էին նշանավոր քամանչահար Դակոր Խալաթյանին, ԵՊԿ պրոֆեսոր, քանոնահար Կարինե Յովհաննիսյանին, մենեջերից Գուրգեն Դաբադյանին, դուդուկահար՝ Վերոնիկա Դաբադյանին և նրա ղեկավարած ժողովրդական գործիքների անսամբլին: Փառատոնը Դակոր Խալաթյանն «Աշխարհումս, ա՛խ չիմ քաշի» տաղի մեկնաբանումներով և արտաքին տեսքով մարմնավորելով սայաթ-նովյանական կերպարը: Համերգի ընթացքում ներկայացրին, որոնք գերմանացիներ էին և Մաթիաս Մյուլեր-Լենթորդը ներկայացրեց իր ներածական խոսքում Սայաթ-Նովայի կյանքն ու գործունեությունը և նաև ասումքեց անգամ մեկ կատարումով քամանչայի նվագակցությամբ, ընթերցեց Սայաթ-Նովայի խաղերից «Քամանչա»-ն գերմաներենով: Ամ-

Համերգի մասնակիցներ՝
Գրիգոր Թագուշյան,
Դարուբյուն Չքոյան,
Կամո Խաչատրյան,
Կարինե Գիլանյան,
Գուրգեն Դաբադյան,
Կարինե Յովհաննիսյան,
Դակոր Խալաթյան,
Նարինե Եղյան,
Վերոնիկա Դաբադյան

բողջ ծրագիրը կազմված էր Սայաթ-Նովայի երգերից և դրանց գործիքային կատարումներից, ինչպես անսամբլային, այնպես էլ մենանվագային:

Համերգին մասնակցում էին Բեռլինաբնակ դաշնակահարուհի Կարինե Գիլանյանը և Բեռլինի պետական օպերային թատրոնի մենեջերուհի Նարինե Եղյանը:

«Համաշխարհային երաժշտության պատմության ոսկե էջը միջնադարից մեզ հասած հայ երգարվեստի փառքն արժանագործ Սայաթ-Նովան է, իր քամանչայով և իր մեղեդակերտ երգերով: Ահա թե ինչու պետք է կարևորել տաղանդաշատ մի քամանչահարի նվիրական գործունեությունն այսօր, որի կատարողական արվեստն իրավամբ արժանի է դրվատանքի: Հենց փնտրում զուգահեռներ որևէ անհատ կատարողի վարպետությանը հակադրելով կարևորել Դակոր Խալաթյան երաժշտի դերն ու նշանակությունն արդի հայ

երաժշտաշխարհում: Պարզապես ուրախալի է, երբ գիտակցում ես, որ Սաշա Օզանեզաշվիլու և Նորայր Յովհաննիսյանի կատարողական դպրոցի դասական աստիճանն ամբողջացնող երաժիշտ է բացառիկ պրոֆեսիոնալ Դակոր Խալաթյանը: Ի դեպ՝ մասնագիտական ունակությունների կատարելագործման նպաստավոր պայման էր, երբ երաժիշտն ընդգրկվեց ՀՀ Ռադիոյի Արամ Մերանգուլյանի անվ. ժողովրդական գործիքների վաստակավոր անսամբլի կազմում, որ մինչև օրս լսելի է նրա հնչեցրած քամանչայի թովիչ հնչյունները:

ՀՀ ժողովրդական արտիստ Ռուբեն Մաթևոսյան
2017 թ.»

ԳՐԱՐ ՇԱԳՈՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

✓ Երգչուհի Մարիաննա Լիման պարբերաբար ուրախացնում է իր արվեստի թև՝ ջազային և թե՛ փոփ երաժշտության սիրահարներին Հայաստան բերելով իր հերթական միջազգային մրցանակը: Այս անգամ Հայաստանը ներկայացնում էր ԱՄՆ-ում, տեղի ունեցող «GOLDEN DREAM» միջազգային մրցույթ-փառատոնում: Նա արժանացել է պատվավոր առաջին մրցանակի:

Մարիաննա Լիման

Այն երգչուհու 14-րդ միջազգային մրցանակն է: Մարիաննա Լիման մրցույթում հանդես է եկել կոմպոզիտոր Նարինե Զարիֆյանի «Mersy on me» ջազային ժանրի հոգևոր բնույթի ստեղծագործությամբ:

Երգչուհին ճանապարհորդելով ամբողջ աշխարհով և ծանոթանալով եվրոպական մշակույթին և ավանդույթներին, վերջերս ներկայացրել է իր «Եվրոպան իմ սրտում» գիրքը՝ եվրոպական 30 քաղաքների մասին: Գիրքը վաճառվում է Երևանի գրախանութներում:

Մարիաննա Լիման պատրաստվում է գիրք գրել նաև Ամերիկայի և Ասիայի մասին: Մարիաննա Լիման շարունակում է համագործակցել իր պրոֆեսորի կոմպոզիտոր, «Մովսես Խորենացի» շքանշանակիր՝ Նարինե Զարիֆյանի հետ:

Խմբագրական

«ԵՐԱԺԻՇՏ» ամսաթերթի 2017 թ. տարեկան հաշվետվություն*

	հազ. դրամ
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների իրացումից հասույթ (համախառն եկամուտ) ընդամենը	41.7.
Այդ թվում եկամուտ՝ ամսաթերթի բաժանորդագրությունից, ամսաթերթի հատալաճառից, գովազդից	41.7
Նվիրատվության մասնաբաժնի չափը	0
Արտադրանքի, ապրանքների, աշխատանքների իրացումից շահույթ (վնաս)	(10.3)

* Հրապարակվում է «Ջանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքի 12-րդ հոդվածի համաձայն:

ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ ԻՐԱՎԱՆԱՑՆՈՂ ԵՐԵՎԱՆԻ ԿՈՄԻՏԱՍԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆՍԵՐՎԱՏՈՐԻԱ ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ

Վկայական N 03Ա059505 տրված 7.04.2003թ.
ՀԻՄՆԱԴԻՐՆԵՐ՝ Կոմիտասի անվ. ԵՊԿ ՊՈԱԿ
ՍԵՐԳԵՅ ՍԱՐԳՍՅԱՆ, ԳՐԱՐ ՇԱԳՈՅԱՆ

Գլխավոր խմբագիր՝ ՇՈՒԸՆԱ ԱՅՎԱԶՅԱՆ
Թողարկման պատասխանատու՝ ԳՐԱՐ ՇԱԳՈՅԱՆ
Խմբագիրներ՝ ՎԱԼԵՆՏԻՆ ԹՈՎԱՍՍՅԱՆ, ՍՈՖԻ ԱՋՆԱՌԻՐՅԱՆ (ռուս.)
Գեղարվեստական խմբագիր՝ ԳՐԱՐ ՇԱԳՈՅԱՆ

Արտատպումը միայն «Երաժիշտ» ամսաթերթի գրավոր արտոնությամբ: Խմբագրությունը միշտ չէ, որ համաժողով է հեղինակների կարծիքներին կամ տեսակետներին: Նյութերը չեն գրախոսվում և չեն վերադարձվում:

Տպագրանակ՝ 200: Ծավալը 8 էջ: Ստորագրված է տպագրության 26.02. 2018: Տպագրվում է՝ «ԳԵՎՈՐԳ ԵՎ ՀՐԱՅՐ» ՍՊԸ տպարանում:

Գովազդի տեղադրման համար դիմել խմբագրությունն նշված հասցեով.

0001, ք.Երևան, Սայաթ-Նովա 1ա
հեռ.: (+374 10) 523 993+118
ֆաքս՝ (+374 10) 563 540,
<http://www.conservatory.am>,
E-mail: yksc@conservatory.am,
E-mail: YSCPublishingHouse@conservatory.am

